

NORGES HØYESTERETT

Den 13. mars 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Høgetveit Berg og Stenvik i

HR-2024-507-U, (sak nr. 24-032757STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Rune Stenstrøm)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Torje Nikolai Melå Imøy)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder midlertidig tilbakekall av førerrett og beslag av førerkort etter vegtrafikkloven § 33 nr. 3.
- (2) A er siktet for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3. Grunnlaget er at han mistenkes for ikke å ha vært tilstrekkelig aktpågivende og varsom da han som fører av en personbil 9. desember 2023 kom over i motgående kjørefelt og kolliderte med en annen bil.
- (3) A samtykket ikke i midlertidig tilbakekall av førerretten og beslag av førerkortet. Påtalemyndigheten ba 22. desember 2023 om rettens kjennelse for midlertidig tilbakekall og beslag inntil saken er endelig avgjort, men ikke utover 30. april 2024.
- (4) Salten og Lofoten tingrett avsa 9. januar 2024 kjennelse med slik slutning:

«Påtalemyndighetens begjæring om midlertidig tilbakekall av førerretten og beslag av førerkortet til A, født 00.00.1982, tas ikke til følge.»
- (5) Påtalemyndigheten anket kjennelsen.
- (6) Hålogaland lagmannsrett avsa 23. januar 2024 kjennelse med slik slutning:

«As rett til å føre førerkortpliktig motorvogn kalles midlertidig tilbake og førerkortet beslaglegges inntil saken er endelig avgjort, men ikke utover 30.04.2024.»
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning. Påstanden er at påtalemyndighetens begjæring ikke tas til følge. Det anføres blant annet at lagmannsretten ikke har gitt en tilstrekkelig begrunnelse for at midlertidig tilbakekall og

førerkortbeslag er forholdsmessig, herunder for hvilken konkret trafikksikkerhetsrisiko A antas å utgjøre.

- (8) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader med påstand om at anken skal forkastes. Det anføres at lagmannsrettens kjennelse er korrekt i innhold og resultat.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3.
- (10) Det fremgår av blant annet HR-2019-1055-U avsnitt 14 at sentrale momenter i vurderingen av om et midlertidig tilbakekall bør skje, og om dette vil være et uforholdsmessig inngrep, vil være hvor alvorlig lovovertrедelsen er, hvilken trafikksikkerhetsrisiko siktede antas å utgjøre, hvor sterke bevis som foreligger og det behov siktede har for førerkortet.
- (11) Lagmannsretten har for sin forholdsmessighetsvurdering i saken her lagt disse momentene korrekt til grunn. Selve forholdsmessighetsvurderingen lyder:

«I denne saken førte hendelsen til en alvorlig møteulykke med store materielle skader og personskader. Fornærmede, personen i bilen som kolliderte med siktede, har opplyst om hjernerystelse og brudd i flere ribbein noe som førte til sykehusopphold og sykemelding. Det vises til avhør av fornærmede, jf. dok. 06,01. Lagmannsretten har i sin vurdering lagt vekt på at siktede som yrkessjåfør har bruk for førerkortet, men har kommet til at dette ikke er tilstrekkelig for at inngrepet blir uforholdsmessig. Lagmannsretten finner at alvoret i lovovertrедelsen og bevisene i saken tilsier at hensynet til likebehandling og trafikksikkerhet i dette tilfellet veier tyngre.»
- (12) Siktede gjør gjeldende at det i forholdsmessighetsvurderingen ikke er tilstrekkelig å vise til at hensynet til trafikksikkerheten begrunner tilbakekall. Det må også foretas en konkret vurdering av hvilken trafikksikkerhetsrisiko siktede antas å utgjøre. Videre kan ikke vurderingen av hvilket behov siktede som yrkessjåfør har for å beholde førerkortet frem til saken er endelig avgjort, avgjøres under en blott og bar henvisning til «hensynet til likebehandling».
- (13) Høyesteretts ankeutvalg bemerker at lagmannsretten i sin konkrete vurdering har funnet det «klart at midlertidig tilbakekall av førerett og beslag av førerkort er påkrevd av hensyn til trafikksikkerhet». Av avgjørelsen fremkommer at denne vurderingen er foretatt i lys av lagmannsrettens oppfatning av sakens alvor.
- (14) Det kan spørres om den trafikksikkerhetsrisiko siktede antas å utgjøre, er tilstrekkelig vurdert under forholdsmessighetsvurderingen, slik standarden i HR-2019-1055-U avsnitt 14 og en lang rekke andre avgjørelser gir anvisning på, herunder Rt-2005-1252 avsnitt 16, som lagmannsretten selv har vist til under de rettslige utgangspunktene. Avgjørende for utvalgets konklusjon er imidlertid at det av lagmannsrettens sjablongmessige begrunnelse ikke fremgår om siktedes konkrete behov for førerkortet er vurdert. Det vises bare til det behov «siktede som yrkessjåfør» har. Det fremgår heller ikke hvilken vekt behovet er tillagt ved forholdsmessighetsvurderingen; bare at «hensynet til likebehandling» begrunner et midlertidig tilbakekall. Ankeutvalget viser i denne forbindelse til HR-2019-1055-U avsnitt 16–19, som gir et eksempel på opphevelse der det er usikkert om forholdsmessighetsvurderingen av reaksjoner som i praksis kan innebære et yrkesforbud,

bygger på et riktig utgangspunkt. Lagmannsrettens begrunnelse i saken her etterlater slik usikkerhet.

- (15) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Are Stenvik
(sign.)